

РЕЦЕНЗИЯ
от проф. д-р Неда Балканска

на проекта за дисертация за присъждане на научната и образователна степен „доктор” в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика (Специална педагогика)

на тема: МОДЕЛ НА ДИФЕРЕНЦИРАНО ОБУЧЕНИЕ ПО ГРЪЦКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА ЗА УЧЕНИЦИ С ДИСЛЕКСИЯ В СРЕДНИТЕ УЧИЛИЩА
научен ръководител: доц. д-р Анна Трошева-Асенова

Общо описание на представените материали

Със Заповед РД № 38-592 от 24.10. 2023 г. на Ректора на СУ „Свети Климент Охридски“ съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Модел на диференцирано обучение по гръцки език и литература за ученици с дислексия в средните училища“- за придобиване на образователната и научна степен ‘доктор’ в област на висше образование: 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика (Специална педагогика). Автор на дисертационния труд е Екатерина Панайотис Цалокоста – редовен докторант към катедра „Специална педагогика“, с научен ръководител доц. д-р Анна Трошева-Асенова от СУ „Св. Климент Охридски“.

Представеният от Екатерина Панайотис Цалокоста комплект материали на електронен носител свидетелства, че кандидатът е изпълнил минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ.

Общо представяне на кандидата. Образователен и научен статус.

Екатерини Цалокоста е завършила бакалавърската си степен през 2009 г. като възпитаник на Университета Йоанина с професионална квалификация „Класическа филология“. През 2015 г. придобива магистърска степен по Психология към Университета в Никозия. От 2019 г. е редовен докторант към ФНОИ, СУ „Св. Климент Охридски“, катедра „Специална педагогика“. Междувременно Екатерина Цалокоста преминава през редица курсове и обучения, свързани с преподаването на тръцки език като чужд език, психологическо консултиране при кризисни ситуации, обучение по Брайл и т.н.

Професионалният ѝ път започва като преподавател-филолог (на частна практика), за периода 2009 до настоящия момент. От 2011 до 2013 г. заема позицията административен секретар в строителна компания, а от 2020 г. до настоящия момент работи като заместващ учител в общообразователно училище.

Образователният и професионален път на Екатерина Цалокоста свидетелстват за широта и многообразие на интересите ѝ.

Актуалност на дисертационния труд.

Темата на настоящата разработка се характеризира с подчертана актуалност за съвременната научно-практическа сфера. Учениците с дислексия имат многобройно представителство в образователната среда и по правило се обучават предимно в общообразователни училища. Това поставя масовите педагози пред предизвикателството не само да познават добре особеностите на състоянието, да ги идентифицират, но и да са запознати със специфични подходи на обучение, които ще позволят на учениците с дислексия да получават качествено образование и да се социализират в средата на своите връстници.

Структура на дисертационния труд. Трудът е с обем 177 страници и съдържа увод, четири глави, заключение и препоръки към практиката, и приложение. Литературната справка включва над 100 заглавия на латиница.

Теоретичната постановка на проблема е структурирана в две глави и е насочена към разкриването на същността на дислексията- дефиниране на понятието, етиология, класификации, диагностични процедури, обучителни интервенции. Наред с това се разкрива съдържанието и компонентите на диференцираното обучение– в общ план и с препратка към учебния предмет „Гръцки език и литература“ в средното училище.

Дизайнът на емпиричното изследване съдържа цел, задачи и хипотези. Коректно е представена информацията за контингента и инструмента на изследване. Анкетирани са 109 учители. Резултатите от проведения експеримент са интерпретирани количествено и качествено. Емпиричните данни са подложени на статистически анализ, който по убедителен начин доказва тяхната стойност.

Авторефератът отразява достоверно съдържанието на дисертацията. Той е в обем от 50 компютърни страници.

Публикациите по темата на дисертационния труд са три, които покриват наукометричните изисквания за дисертационните трудове.

Приносите с научно-приложен характер на рецензията са следните:

1. Научно и компетентно е систематизирана и анализирана теоретичната информация, посветена на необходимостта от приложението на диференцираното обучение при ученици с дислексия;
2. В експериментален план е разработен модел- програма за интервенция, която е доказателство за авторския принос на труда;
3. Разработен е и въпросник, регистриращ готовността и компетентността на учителите да прилагат диференцирано обучение в своята практика;
4. Инструментариумът и резултатите от изследването са чудесна база за генериране на бъдещи проучвания и разширяване на научно-практическия опит в тази посока.

Като основни препоръки мога да отбележа следните:

- Приносите да бъдат прецизирани, като се изтъкнат основните предимства на дисертационния труд, което е от полза за неговия автор;
- Да се формулират приносите в автореферата на български език по същия начин, както са представени и в този на английски език;
- Да се прецизира преводът на автореферата на български език.

Имам следния въпрос:

Има ли разлика в диференцираното обучение по гръцки език на учениците с дислексия в началния етап на обучение и това в средния образователен етап ?

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Обсъжданият проект на дисертация по актуалност, замисъл, начин на изложение, обработка и анализ на данните, както и неговите приноси моменти, удовлетворява изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България. Това ми позволява да предложа на Уважаемото Научно жури да присъди на Екатерина Панайотис Цалокоста образователната и научна степен „доктор” в област на висше образование 1. Педагогически науки, 1.2. Педагогика, научна специалност (Специална педагогика).

02.01.24 г.

гр. София

Рецензент:

(проф. д-р Н. Балканска)